

Projekat Centra za zaštitu i pomoć tražiocima azila „Support to asylum seekers and persons granted protection in entering the labor market” u Srbiji, u periodu 01.07.-31.12.2019. godine, finansira Švajcarska Konfederacija, Državni sekretarijat za migracije (SEM)

PREPORUKE U OBLASTI ZAPOSŁJAVANJA TRAŽILACA AZILA I LICA KOJA SU DOBILA AZIL

Na osnovu rezultata projekta, rezultata završnog panela “Pristup zapošljavanju izbeglicama i azilantima u Srbiji: iskustva, izazovi i naučene lekcije” koji je okupio međunarodne i domaće praktičare na polju integracije i zapošljavanja izbeglica 06.12.2019.godine u Beogradu, i na osnovu prethodnog dugogodišnjeg iskustva Centra za zaštitu i pomoć tražiocima azila u zapošljavanju izbeglica i tražilaca azila, dovršene su sledeće preporuke institucijama / poslodavcima / sistemu, a za unapređenje / poboljšanje zapošljavanja izbeglica i azilanata u Srbiji.

Preporuke predstavnicima vlasti i donosiocima odluka u oblasti zapošljavanja

- *Skraćivanje roka za sticanje prava na rad (koji sada iznosi 9 meseci od ponošenja zahteva za azil). Efikasniji pristup postupku azila, omogućavanje registracije i podnošenja zahteva za azil bez odlaganja.*
- *Izuzimanje od plaćanja republičkih administrativnih taksi za izdavanje i produženje lične radne dozvole tražiocima azila i licima kojima je priznato pravo na azil.*
- *Izdavanje tražilaca azila i lica kojima je priznato pravo na azil u posebnu kategoriju prilikom obrade zahteva kod Nacionalne službe za zapošljavanje, radi efikasnijeg i bržeg postupanja.*
- *Uvođenje obrazca zahteva za izdavanje/produženje lične radne dozvole prevedenog na engleski ili drugi jezik razumljiv tražiocima azila i licima kojima je priznato pravo na azil*
- *Kao dokaz u postupku izdavanja/produženja ličnih radnih dozvola, koristiti dostavljanje uverenje o statusu ili lična karta koja sadrži podatak o statusu, umesto dostavljanja celog akta o priznanju statusa kako bi se izbegla birokratija i produženje celog procesa izdavanja/produženja ličnih radnih dozvola.*
- *Propisivanje da se posle tri godine boravka u zemlji, zahtev za izdavanje ili produženje lične radne dozvole ne mora tražiti. Isto i u situaciji da tražilac azila i lice kome je odobren azil, ima supružnika ili dete domaće državljanke, da bi se izbegli nepotrebni troškovi, birokratija i neracionalno korišćenje državne administracije.*
- *Donošenje mere koje bi bile usmerene isključivo na tražioce azila i lica kojima je priznato pravo na azil, zbog specifičnosti njihovog položaja u praksi, označavanje kategorije kao posebno ranjive i uvođenje istih u strateška dokumenta, odnosno akcione planove i strategije*
- *Prezentacije ili radionice usmerene ka poslodavcima organizovane na lokalnom nivou, od strane lokalne samouprave, nevladinih organizacija, i dr. radi informisanja i senzibilisanja poslodavaca u pogledu ove kategorije, u cilju borbe za smanjenja predrasuda.*
- *Uspostavljanje funkcionalnog sistem razmene podataka prilikom prijave registracije osnivanja preduzetnika pri Agenciji za privredne registre, između Agencije za privredne registre, Poreske uprave i Centralnog registra obveznika obaveznog socijalnog osiguranja, da se izbegne nepotrebni troškovi, birokratija, nesporazumi i da se intenzivira koordinacija unutar sistema i ubrza celokupan postupak.*

Projekat Centra za zaštitu i pomoć tražiocima azila „Support to asylum seekers and persons granted protection in entering the labor market” u Srbiji, u periodu 01.07.-31.12.2019. godine, finansira Švajcarska Konfederacija, Državni sekretarijat za migracije (SEM)

Preporuke poslodavcima

- Organizovanje info poseta, za manje grupe tražilaca azila i lica koja su dobila azil, lokalnim poslodavcima, a u cilju predstavljanja poslodavaca i približavanja njihovih uslova tražiocima azila i licima koja su dobila azil..
- Pripremanje poslodavaca za rad sa novom radnom snagom– azilnatima i licima koja su dobila azil, uključujući i podizanje svesti poslodavaca i zaposlenih o njihovim kulturološkim i drugim specifičnostima i potrebama. Postavljanje mentora ili kolege facilitatora novim zaposlenima tokom inicijalnih faza u procesu rada.
- Razvijanje specifičnih ili postojećih radnih procedura i pravila, prilagođenih razumevanju novih zaposlenih – tražilaca azila i lica koja su dobila azil. Ulaganje posebnih napora da se postojeća pravila i procedure učine razumljivim za novozaposlene tražioce azila i lica koja su dobila azil.
- Uspostavljanje, održavanje i oslanjanje poslodavaca na kontinuiranu komunikaciju sa APC osobljem angažovanim na pitanjima zapošljavanja kao sa potencijalnim posrednicima u rešavanju inicijalnih problema komunikacije ili problema nerazumevanja poslodavaca i njihovog menadžmenta sa zaposlenim tražiocima azila i licima koja su dobila azil.
- Razvijanje saradnje sa APC i sa drugim profesionalnim organizacijama u procesu regrutovanja i zapošljavanja lica koja su tražila i lica koja su dobila azil, kao organizacija koje pružaju pravnu, psihosocijalnu, integracijsku i drugu podršku licima koja traže ili koja su dobila azil u zapošljavanju.
- Intenziviranje komunikacije sa zaposlenima, azilantima i licima koja su dobila azil, da bi se razumeo način njihovog razmišljanja, izazovi i problemi sa kojima se susreću njihove potrebe, a kako bi se osiguralo zajedničko uzajamno razumevanje između poslodavaca i zaposlenih.

Preporuke za rad sa tražiocima azila i licima koja su dobila azil u lokalnim sredinama

- Organizovanje sesija zapošljavanja za tražioce azila i lica koja su dobila azil u saradnji sa lokalnim poslodavcima.
- Organizovanje interkulturalnih radionica i savetovanja, i osiguravanje da azilanti i lica koja su dobila azil budu upoznati sa lokalnim kontekstom u okviru sredina gde su smešteni i gde žive.
- Obezbeđivanje socijalne i osnažujuće psihološke podrške tražiocima azila i licima koja su dobila azil tokom perioda tranzicije od dobijanja zaposlenja do učvršćivanja na konkretnim poslovima i pozicijama kod istih poslodavaca.
- Organizovanje treninga za zaposlene koji se tiču kulturnih, religijskih, običajnih i drugih odlika zaposlenih tražilaca azila i lica koja su dobila azil.
- Korišćenje volontera i kulturnih medijatora u socijalizaciji zaposlenih tražilaca azila i lica koja su dobila azil.
- Priprema pruručnika u zapošljavanju i info-lifleta za tražioce azila i lica koja su dobila azil
- Razvijanje saradnje sa institucijama u oblasti zapošljavanja i njihovim lokalnim kancelarijama.
- Izgradnja mreža poslodavaca voljnih da zaposle tražioce azila i lica koja su dobila azil
- Deljenje najboljih praksi zapošljavanja među poslodavcima, institucijama i predstavnicima lokalnih sredina gde borave i rade lica koja su tražila ili dobila azil.